

DALMACIJA I METALNA GLAZBA?

Prošle godine, radeći na dvostrukom CDu u vezi 50. godina mojeg bavljenja ranom glazbom, posvećenom mojoj dragoj Dalmaciji, palo mi je po prvi puta na pamet pokušati kombinirati dalmatinsku tradicijsku, pučku, glazbu (konkretno plesove za liricu, lijericu) sa glazbenim idiomom tzv "metala", koji ja svako toliko vrlo rado slušam a odnedavno i sam sviram.

Što je to što me inspiriralo ili ponukalo na tu ideju i njezinu realizacija tada (2018/19) i još jednom (a bojim se da neće biti zadnji puta...) ove godine?

Dalmacija je za mene prije svega more i sunce, blagi maestral, klapska pisma, ljudi (*driti kâ kolone*), mediteranski ugodjaj, plesovi uz lijericu i mandoline, ribe, blitva s krumpirom, masline, maslinovo ulje i vino ...

Ali Dalmacija je isto tako tvrd kamen, bura, jugo, vječita borba za opstanak u predivnoj ali zemljom škrtoj prirodi, stoljetnoj borbi sa mačem (*schiaivonom** i drugima), kuburom i puškom protiv raznoraznih osvajača i okupatora koje su ti (inače mirni i miroljubivi) ljudi uvijek, prije ili kasnije, uspjevali pobjedit i protjerat iz svoje rodne i voljene uže domovine.

Dalmacija je za mene poput *yina* i *yanga*, mali svijet ogromnih kontrasta, pa mi je tako u glazbi nešto uzfalilo te odlučih dodati upravo tu, kontrastnu, komponentu. Pritom su me inspirirali dijelovi dalmatinske pučke glazbene tradicije koji su već sami po sebi izvjesni kontrast u odnosu na one više "gradske", "civilizirane", klapske pisme i mandolinske plesove. Tu mislim na *ojkanje* (koje me podsjeća na zavijanje vukova u kršu Zagore), na guslarsko pjevanje i sviranje junačkih pjesama, na oporo pjevanje "forskog" Gospinog plača i na svirku raznih *dipli* (ili *mišnjica*)...

Za mene, u toj glazbi izviru oni drevni ilirski, delmatski elementi koje nikakvi prvo rimski pa onda crkveni imperijalisti, turci, mlečani sve do najnovijih propalih "osvajača" nisu uspjeli izbrisati. K tome sam, prije nekih desetak godina, slušajući bendove poput Metallice, Sepulture, Pantere i niz drugih primjetio jedan od tipičnih metalnih ritmova zvan *gallopp* koji je mene odmah podsjetio na naš ples *kolo* ili dalmatinsku *poskočicu*...

Što je za mene metal u glazbi? Povratak našim pradavnim europskim (i šire od toga) korjenima, u kojima ima svega i svačega; od neandertalaca preko kelta, ilira, magije, mraka i svjetla, rata i mira, poraza i pobjeda i svega drugoga što čini identitet jedne regije, jednog (malog ili velikog) naroda - sve do kontinenta...

*SCHIAVONA I DALMACIJA:

Schiavona je ime povezano s fascinantnom i prepoznatljivom linijom mačeva sa košaricom (zaštita za ruku) koji su nastali i proizvedeni u Veneciji od posljednje četvrtine 16. stoljeća do posljednjeg desetljeća 18. stoljeća. Nosili su ih istarski, dalmatinski i albanski vojnici često poznati pod imenom *Schiavoni*. Ovi ljudi, okorjeli u brojnim bitkama, bili su izuzetno cijenjeni, zaposleni kao tjelohranitelji mletačkih duždeva a u osnovi su bili "marinci", pješićka postrojba mornarice Mletačke Republike.